

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพกำไรของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100)

โดย

นางสาวนภพรรณ ลิ้มตั้ง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี สาขาบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพกำไรของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100)

โดย

นางสาวนภพรรณ ลิ่มตั้ง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต
ภาควิชาการบัญชี สาขาบัญชี
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE GOVERNANCE AND
EARNINGS QUALITY OF COMPANIES LISTED IN THE STOCK
EXCHANGE OF THAILAND (SET 100)

BY

MISS NAPAPAN LIMTANG

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ACCOUNTING

FACULTY OF COMMERCE AND ACCOUNTANCY

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2015

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวนภพรณ ลีมตั้ง

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100)

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต

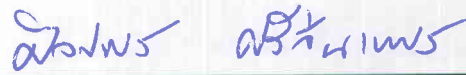
เมื่อ วันที่ 15 ก.ค. 2559

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ อัญชลี พิพัฒน์เสรีบุญ)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลปพร ศรีจันเพชร)

คณบดี

(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพ กำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย (SET 100)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวนภพรรณ ลิ้มตั้ง
ชื่อปริญญา	บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	บัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศिल्ปพร ศรีจันเพชร
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) โดยได้รับผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการจากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors : IOD) ในรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน (Corporate Governance Report of Thai Listed Companies : CGR) อยู่ในระดับ “ดีเลิศ” “ดีมาก” และ “ดี” โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2558 และใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่าไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัท ในขณะที่ตัวแปรควบคุม ประกอบด้วย ขนาดของบริษัท อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และบริษัทสอบบัญชี Big4 พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100)

คำสำคัญ : การกำกับดูแลกิจการ, ขนาดของคณะกรรมการบริษัท, คุณภาพกำไร

Independent Study Title	The relationship between corporate governance and earnings quality of companies listed in the stock exchange of Thailand (SET 100)
Author	Miss Napapan Limtang
Degree	Master of Accounting
Department/Faculty/University	Accounting Commerce and Accountancy Thammasat University
Independent Study Advisor	Asst.Prof. Dr. Sillapaporn Srijunpetch
Academic Years	2015

ABSTRACT

The purpose for this research is to study about relationship between corporate governance and size of a board of directors and earnings quality from firms in stock exchange in Thailand market. Independent factors used in the studied are the corporate governance scores results (Good, Very Good, and Excellent) in the GCR report from IDO (Thai Institute of Directors) and size of a board of directors. The samples in the research are firms in stock exchange in Thailand market, which from 2014 to 2015. The research had used descriptive statistic and inferential statistics for the test methods.

From the research we found that CG scoring and size of a board of directors have no relationship with earnings quality. However, there are significantly between independence controls including firm size, debt to equity ratio and Big4 with earnings quality from firms.

Keywords : corporate governance, board size, earnings quality

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณโครงการปริญญาโททางการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้เข้าศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิต ซึ่งข้าพเจ้าได้รับความรู้ทั้งทางด้านบัญชี ด้านภาษีอากรและด้านการบริหารจัดการเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลปพร ศรีจันทเพชร ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นที่ปรึกษาในการทำการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ซึ่งข้าพเจ้าได้รับความรู้และคำแนะนำเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อัญชลี พิพัฒน์เสรีคุณ ที่ได้เสียสละเวลาเป็นประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ชี้แนะทางการทำงานวิจัยและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำงานวิจัยฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ และเกิดประโยชน์ในทางวิชาการ

นางสาวนภพรรณ ลิ่มตั้ง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
1.3 ขอบเขตงานวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย	15
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	16
3.1 กลุ่มตัวอย่าง	16
3.2 วิธีการวิจัย	17
3.3 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	19

บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	21
4.1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา	21
4.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน	22
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	35
5.1 สรุปผลการวิจัย	35
5.2 ข้อจำกัดงานวิจัย	36
5.3 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต	36
รายการอ้างอิง	37
ประวัติผู้เขียน	41

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)	21
4.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)	23
4.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” (Excellent) และคุณภาพกำไร	25
4.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีมาก” (Very Good) และคุณภาพกำไร	27
4.5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดี” (Good) และคุณภาพกำไร	29
4.6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CG) และคุณภาพกำไร	31
4.7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่าง ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size) และคุณภาพกำไร	33

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปี 2539-2540 ประเทศไทยได้ประสบวิกฤติการณ์เศรษฐกิจและการเงินสร้างความเสียหายต่อธุรกิจภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างมาก ส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤติการณ์เศรษฐกิจมาจากการขาดการบริหารจัดการที่ดีทั้งในภาครัฐและเอกชนเป็นเหตุให้ประเทศไทยต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินจากสถาบัน IMF (International Monetary Fund) ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและการเงิน โดยทางสถาบันมีการอนุมัติเงินกู้เพื่อช่วยเสริมสภาพฐานะการเงินของประเทศไทย แต่มีข้อตกลงว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Governance : CG) โดยที่ทุกบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขึ้นภายในองค์กรเพื่อทำหน้าที่ช่วยกำกับดูแลกิจการ เพิ่มความโปร่งใส เพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ถือหุ้น ทั้งผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และผู้ถือหุ้นส่วนน้อย เพื่อความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้และเจ้าหน้าที่ของบริษัท และเพื่อความเป็นธรรมต่อพนักงานขององค์กร

ปัจจุบันตลาดทุนมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเพราะเป็นแหล่งระดมเงินทุนให้แก่ภาครัฐและภาคเอกชนพร้อมทั้งช่วยเสริมสร้างความสมดุลให้แก่ระบบเศรษฐกิจและการเงิน เป็นกลไกในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจทำให้เกิดการจ้างแรงงาน กระจายรายได้ และเป็นช่องทางการออมการลงทุนของประชาชน ถ้าบริษัทที่อยู่ในตลาดทุนต้องการเติบโตอย่างยั่งยืน บริษัทจะต้องให้ความสำคัญกับประโยชน์ผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย มิใช่เพื่อมุ่งหวังผลกำไรทางธุรกิจหรือผลประโยชน์ของกิจการเพียงอย่างเดียว กิจการจึงควรตระหนักถึงการกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นสำคัญ โดยมีการส่งเสริม มุ่งเน้น ให้เกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กรเกิดขึ้นจากการร่วมมือร่วมใจกันระหว่างพนักงานและผู้บริหารในการสร้างวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อให้เป็นองค์กรที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ส่งผลให้องค์กรนั้นสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนและมั่นคงผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมขององค์กรเพราะวัฒนธรรมขององค์กร และการกำกับดูแลกิจการที่ดี ต้องมีการกระทำควบคู่กัน โดยมีการสื่อสารกันระหว่างผู้บริหารและพนักงานเพื่อมีแนวทางในการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน “การกำกับดูแลกิจการ หรือ บรรษัทภิบาล” จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญที่จะทำให้กิจการมีระบบการบริหารและการจัดการที่มีคุณภาพมากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันสร้างมูลค่าแก่กิจการส่งผลให้กิจการมีความมั่นคงและยั่งยืน

สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors : IOD) เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของกรรมการ และส่งเสริมให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีในประเทศได้ก่อตั้งขึ้น ในปี 2542 เป็นหน่วยงานสำคัญในการส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการที่ดีในบริษัทไทย ก่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพทัดเทียมกับมาตรฐานสากล ซึ่งสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยมีความเชื่อว่า หากกิจการมีกรรมการที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้บริษัทสามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นสามารถสร้างผลประโยชน์ให้กับผู้ถือหุ้น และทำให้เศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน โดยในปี 2544 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยได้มีการจัดทำรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน (Corporate Governance Report of Thai Listed Companies : CGR) โดยได้รับการสนับสนุนจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นรายงานที่นำเสนอผลจากโครงการสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนที่สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยได้จัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปี สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาแบ่งออกเป็น 5 หมวด

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น (Rights of Shareholders)
2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน (Equitable Treatment of Shareholders)
3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (Roles of Stakeholders)
4. การเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส (Disclosure and Transparency)
5. ความรับผิดชอบของกรรมการ (Board Responsibilities)

โดยในแต่ละหมวดจะมีเกณฑ์การประเมินที่เป็นมาตรฐานสากลโดยมุ่งเน้นเครื่องมือในเชิงปริมาณที่สามารถชี้วัดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นธรรมและโปร่งใสซึ่งการจัดทำรายงานดังกล่าวก็มีการจัดทำอย่างต่อเนื่องทุกปี

ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกำกับดูแลกิจการมิได้เกิดขึ้นเพียงในประเทศไทยเท่านั้น ในอดีตยังมีกิจการที่มีชื่อเสียงระดับโลกเกิดวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินที่มีผลมาจากการกำกับดูแลกิจการ อาทิ Enron , Arthur Anderson , WorldCom , Kmart และ Tyco แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่ระดับโลกยังขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีเปิดโอกาสให้ผู้บริหารกระทำการทุจริตเอื้อผลประโยชน์แก่พวกพ้องของตนเองมีการนำเสนอข้อมูลอันเป็นที่จตอสาธารณะส่งผลให้บริษัทต้องประสบกับปัญหาวิกฤติการณ์เศรษฐกิจและการเงินสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจทั้งภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศนั้นๆ ในปัจจุบันยังมีบริษัทที่มีชื่อเสียงระดับโลกที่ยังคงมีปัญหการบริหารงานที่ดี อาทิ ปี 2557 บริษัท Tesco ในประเทศอังกฤษ ผู้บริหารมีการตกแต่งบัญชีที่เกินจริง

หรือในปี 2558 บริษัท Toshiba ในประเทศญี่ปุ่น ผู้บริหารระดับสูงเข้าไปเกี่ยวข้องกับกรรายงานผลกำไรที่เกินจริง จากเหตุการณ์ทั้ง 2 บริษัท แสดงถึงสาเหตุการทุจริตนั้นมาจากขาดการบริหารงานที่ดี เปิดโอกาสให้ผู้บริหารสามารถเข้ากระทำการทุจริต ส่งผลให้ข้อมูลของบริษัทที่เปิดเผยต่อสาธารณะขาดความโปร่งใสกระทบต่อภาพลักษณ์ของกิจการ แม้บริษัทเหล่านี้จะได้รับการตรวจสอบบัญชีจากบริษัทบัญชีที่มีชื่อเสียงระดับโลกแต่ก็ไม่สามารถยับยั้งปัญหาการทุจริตภายในองค์กร เพราะปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการกระทำของผู้บริหารภายในองค์กรที่ทำการทุจริตต่อองค์กรของตนเองทำให้สร้างความเสียหายแก่องค์กรส่งผลกระทบต่อนักลงทุนและผู้ถือหุ้น จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาทำให้การกำกับดูแลกิจการเข้ามามีบทบาทสำคัญในการลดโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์เหมือนเช่นในอดีตที่ผ่านมาทำให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหันมาให้ความสนใจและกระตุ้นให้ธุรกิจทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญในการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อพัฒนาให้กิจการมีความมั่นคงและยั่งยืน

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงมีความเชื่อว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะสามารถช่วยให้การดำเนินงานต่างๆของกิจการประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนและส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ในปัจจุบันภาครัฐกิจของประเทศไทยยังต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การกำกับดูแลกิจการเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่นักลงทุนในต่างประเทศใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาว่ากิจการดังกล่าวมีความโปร่งใส น่าเชื่อถือ และนำลงทุน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรจะสามารถช่วยให้ทราบว่าบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะส่งผลให้คุณภาพกำไรของบริษัทมีคุณภาพที่ดีมากขึ้น เป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้น และนักลงทุนใช้ในการพิจารณาลงทุนในบริษัท

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2558

1.3 ขอบเขตงานวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET100) ผู้งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนใน

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และได้รับผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการจากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยประจำปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีคะแนนอยู่ในระดับ “ดีเลิศ” “ดีมาก” และ “ดี” โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จาก DATASTREAM และ SETSMAERT (SET Marketing Analysis and Reporting Tool) เนื่องจากจะทำให้สะท้อนถึงผลการศึกษาที่ใกล้เคียงความเป็นจริงกับปัจจุบันมากที่สุดโดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะยกเว้นบริษัทที่ประกอบธุรกิจการเงิน ได้แก่ บริษัทในกลุ่มธนาคาร บริษัทในกลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทในกลุ่มประกันภัยและประกันชีวิตเนื่องจากลักษณะการดำเนินงานและข้อปฏิบัติทางบัญชีแตกต่างจากบริษัทในกลุ่มอื่น

1.4 ประโยชน์ที่จะคาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจะทำให้นักลงทุน ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้สังเกตเห็นถึงบทบาทและความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี และคุณภาพกำไรของบริษัทอื่นจะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ โปร่งใส และตรวจสอบได้ของงบการเงิน เป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานของบริษัทเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเติบโตอย่างยั่งยืน

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

- 2.1.1 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)
- 2.1.2 คุณภาพกำไร (Earnings Quality)
- 2.1.3 การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance)
- 2.1.4 ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size)

2.1.1 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

แนวคิดทฤษฎีตัวแทนมาจากปรัชญาเบื้องต้นที่สันนิษฐานว่ามนุษย์มักจะทำกรทำการเพื่อผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก เมื่อกิจการแบ่งแยกความเป็นเจ้าของออกจากการควบคุมบริษัท โดยเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นที่เป็นตัวการ (Principal) คือผู้ซึ่งต้องการให้บริษัทมีกำไรและได้ผลประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บริษัทมีผลตอบแทนสูงคุ้มค่ากับสิ่งที่ลงทุน โดยจะคำนึงหรือไม่คำนึงถึงวิธีการได้มาของผลตอบแทนเหล่านั้นซึ่งมักจะมี การว่าจ้างผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพมาเป็นตัวแทน (Agent) ที่เปรียบเสมือนลูกจ้าง ไม่ว่าจะ เป็นลูกจ้างระดับสูงหรือต่ำ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นกรรมการบริษัท ผู้มีหน้าที่ต้องทำให้ผู้ว่าจ้างหรือตัวการ (Principal) มีความพึงพอใจสูงสุด โดยการบริหารงานเพื่อผลประโยชน์ของตัวการ (Principal) แต่อาจจะทำให้เกิดข้อขัดแย้งของผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ระหว่างตัวการกับตัวแทนหากตัวการกับตัวแทนมีผลประโยชน์ที่แตกต่างกันจะทำให้ ก่อให้เกิดปัญหาการเป็นตัวแทนตามมา (Agency Problems) เช่น ผู้ถือหุ้นมีความประสงค์ต้องการให้ฝ่ายจัดการทำงานหรือตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ให้ผู้ถือหุ้นมีผลประโยชน์สูงสุดแต่ในขณะเดียวกันฝ่ายจัดการอาจมีความต้องการที่แตกต่างจากผู้ถือหุ้นโดยการตัดสินใจต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ได้ถูกอธิบายโดย Jensen and Meckling (1976) ซึ่งเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง 2 ฝ่าย ประกอบด้วย ตัวการ (Principal) คือ เจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น และอีกฝ่ายเป็นตัวแทน (Agent) คือ ผู้บริหาร โดยตัวการ (Principal) จะมอบอำนาจในการบริหารกิจการให้แก่ตัวแทน (Agent) เพื่อทำหน้าที่ปฏิบัติงานให้กิจการได้รับ

ประโยชน์สูงสุดและสามารถดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพแต่เมื่อใดที่เจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นกับผู้บริหารมีวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ที่ไม่สอดคล้องกันย่อมส่งผลให้ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำการตัดสินใจใดๆ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตนเองโดยมิได้คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นอย่างแท้จริง (Jensen and Meckling, 1976) และอาจนำไปสู่การเกิดปัญหาตัวแทน (Agency Problem) ด้วยเหตุนี้งบการเงินจึงเป็นเครื่องมือในการวัดผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารเพื่อนำเสนอต่อเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น

ตามทฤษฎีตัวแทน ถ้าตัวแทนบริหารงานดีสามารถบริหารงานทำให้มูลค่าขององค์กรเพิ่มขึ้นไม่เอาผลประโยชน์ที่ควรเป็นของผู้ถือหุ้นมาเป็นประโยชน์ของตนเอง แต่การบริหารงานอาจประสบปัญหาจากผู้บริหาร หรือตัวแทนในหลายประเด็น เช่น ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอทำให้ผู้บริหารไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถ หรือผู้บริหารเอาผลประโยชน์ของกิจการมาเป็นของตน เป็นต้น องค์กรที่แบ่งแยกระหว่างผู้บริหารและเจ้าของมักประสบปัญหาเกี่ยวกับองค์กรเนื่องมาจากผู้บริหารไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองเนื่องจากผู้บริหารที่มีได้เป็นเจ้าของบริษัทเป็นเพียงตัวแทนที่ได้รับการแต่งตั้งจากตัวการเพื่อบริหารงานให้แก่บริษัท ทำให้ผู้บริหารอาจใช้โอกาสดังกล่าว ในการแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเองแทนที่จะเป็นผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ปัญหาที่เกิดจากองค์กรที่มีการแบ่งแยกระหว่างผู้บริหารและเจ้าของมีดังต่อไปนี้ (ศิลาพร ศรีจันเพชร, 2551)

1. การขัดแย้งของผลประโยชน์ (Conflict of Interest) : การเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตนจนไปขัดแย้งต่อหน้าที่ ๆ ได้รับมอบหมาย
2. Moral Hazard Problem: เป็นปัญหาที่ตัวการหรือเจ้าของกิจการไม่สามารถแน่ใจว่าตัวแทนหรือผู้บริหารที่เลือกเข้ามาแล้วนั้นได้ใช้ความพยายามสูงสุดในการทำงานหรือไม่ หรือทำงานเต็มความสามารถหรือไม่
3. Averse Selection: เป็นปัญหาที่ตัวการหรือเจ้าของกิจการไม่สามารถแน่ใจว่าตัวแทนหรือผู้บริหารที่เลือกเข้ามาแล้วนั้นจะมีความสามารถในการบริหารงานได้สอดคล้องกับผลตอบแทนที่ได้รับหรือไม่

ลักษณะความสัมพันธ์ในทางธุรกิจมักเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวการ กับตัวแทน กล่าวคือ ตัวการได้ว่าจ้างโดยจ่ายค่าตอบแทนให้ตัวแทนเข้ามาบริหารงาน และตัวแทนจะต้องรายงานผลการดำเนินงานของกิจการ พร้อมทั้งส่งมอบผลประโยชน์ให้ตัวการบางครั้งการทำงานหรือการตัดสินใจตัวแทนอาจคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองหรือตัวแทนและตัวการมีความสัมพันธ์กันในการที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ทำให้เกิดความผูกพันระหว่างกรรมการฝ่ายบริหาร และผู้ถือหุ้น ซึ่งปัญหา

ดังกล่าวอาจนำไปสู่ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ทำให้ต้องมีการต้องมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี

ปัญหาที่สำคัญในการบริหารงานคือการตรวจสอบการทำงานของตัวแทนซึ่งซึ่งผู้บริหารนั้นกระทำไต่ยากเพราะมีต้นทุนที่สูงและใช้เวลามาก วิธีหนึ่งซึ่งผู้ถือหุ้นสามารถใช้ในการตรวจสอบการบริหารงานคือ ผู้ถือหุ้นมีอำนาจที่จะกำหนดทิศทางการดำเนินงานของบริษัทผ่านการออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้น นอกจากนี้ ยังมีกลไกที่เกี่ยวข้องเนื่องรูปแบบหนึ่ง คือ กลไกการครอบครองกิจการ ซึ่งความเกรงกลัวในการถูกยึดอำนาจทำให้ผู้บริหารต้องทำงานอย่างมีความรับผิดชอบมากขึ้น เนื่องจากคณะกรรมการเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้น ดังนั้นคณะกรรมการต้องบริหารจัดการบริษัทด้วยความระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริต (Fiduciary Duty) ในฐานะตัวแทนผู้ถือหุ้นอีกทั้งคณะกรรมการจะต้องมีความจงรักภักดีและความยุติธรรมที่จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ให้แนวทางสำหรับคณะกรรมการในการปฏิบัติ ดังนี้ (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2555)

1. ความยุติธรรม (Fairness) คณะกรรมการควรดำเนินงานและควบคุมดูแลการบริหารงานของฝ่ายจัดการเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายด้วยความเป็นธรรม โดยไม่เอาเปรียบฉ้อโกง หรือคำนึงถึงผลประโยชน์ของตัวเองหรือผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอย่างเป็นธรรม

2. ความโปร่งใส (Transparency) คณะกรรมการและผู้บริหาร ควรบริหารงานด้วยความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน เชื่อถือได้ ทันเวลาและสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้ลงทุนภายนอกสามารถประเมินผลการดำเนินงานและความเสี่ยงได้

3. ความรับผิดชอบตามหน้าที่ (Responsibility) คณะกรรมการควรปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ด้วยความตั้งใจและมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งควรจะต้องเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีตัวแทนเป็นทฤษฎีที่มองว่าเจ้าของกิจการไม่สามารถบริหารงานเพียงผู้เดียวได้จึงทำให้ต้องมีบุคคลที่เข้ามาช่วยในการบริหารงานแทนเจ้าของกิจการและเพื่อเป็นการลดปัญหาดังกล่าว แนวคิดเรื่อง การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารให้มีความเป็นธรรมและโปร่งใส

2.1.2 คุณภาพกำไร (Earnings Quality)

ความหมายของคุณภาพกำไร

จากรรณกรรมและบทความทางด้านบัญชี มีผู้ให้คำนิยามของคุณภาพกำไรที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับมุมมองและวัตถุประสงค์ของการแต่ละคน บางคนมองว่าคุณภาพกำไรสามารถวัดความมีเสถียรภาพโดยรวมของกำไรที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ในขณะที่บางคนอาจมองว่าคุณภาพกำไรในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างกำไรกับผลตอบแทนของตลาดว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ต่อมา FASB (The Financial Accounting Standard Board) จึงออก FASB's Discussion Memorandum on Materiality ได้ให้ความหมายของคุณภาพกำไรว่า เป็นกำไรที่มาจากการทำงานตามปกติ สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสดที่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงแทนสินทรัพย์ที่เสื่อมค่าได้ และเป็นกำไรที่ได้มาจากรายได้ที่เกิดขึ้นเป็นประจำรวมถึงกิจกรรมที่มีนัยสำคัญก่อให้เกิดกำไร ดังนั้นจากความหมายของ FASB จึงสะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพกำไรเป็นจำนวนที่อยู่ระหว่างกำไรสุทธิทางบัญชีกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

แนวคิดของการวัดคุณภาพกำไร เพื่อเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการเนื่องจากการตกแต่งงบการเงินสามารถกระทำได้หลายวิธี โดยเฉพาะผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะมีแรงกดดันในการสร้างผลกำไรที่เกินจริง เพื่อเพิ่มกำไรต่อหุ้น ทำให้ราคาหุ้นบริษัทตอบสนองในทิศทางบวก ผู้บริหารจึงอาศัยโอกาสหลักการบัญชีเข้ามาเป็นเครื่องมือสร้างข้อมูลอันเป็นเท็จ อาทิ การเลือกใช้วิธีการบัญชีที่แสดงกำไรเร็ว การดำเนินการโดยการสร้างรายการทางธุรกิจ บันทึกรายได้ล่วงหน้า สร้างรายได้กำไรเทียม สร้างกำไรที่ไม่ได้เกิดจากผลการดำเนินงาน (Non-core operating profit) ปิดบังหนี้สินผ่านงบแสดงฐานะทางการเงิน ลักษณะต่างๆ เหล่านี้ถือเป็นการถดถอยของคุณภาพกำไร

งบการเงินเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญต่อผู้บริหาร สถาบันการเงิน นักวิเคราะห์และผู้ลงทุนทั่วไป โดยงบการเงินเป็นสิ่งสะท้อนถึงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ผู้ใช้งบการเงินจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางด้านบัญชี มิใช่มุ่งดูแต่ตัวเลขกำไรเพียงอย่างเดียวจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินไม่สามารถวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูลได้ ดังนั้นการวิเคราะห์คุณภาพกำไรจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงของหลักทรัพย์ หรือใช้เป็นเครื่องมือเพื่อค้นหาสัญญาณเตือนภัยของตัวเลขทางบัญชีเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินมีความระมัดระวังในการวิเคราะห์งบการเงินมากขึ้น สามารถประเมินผลการบริหารงานหรือความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร การนำเสนองบการเงินของผู้บริหารต่อสาธารณชนต้องแสดงออกถึงการมีคุณธรรม มีความสุจริต มีความโปร่งใส และมีความรับผิดชอบด้วยการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นไปตาม

ความเป็นจริง ไม่บิดเบือน และจัดทำงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชีเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และครบถ้วน เพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

2.1.3 การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance)

การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) หรือ บรรษัทภิบาล ตามความหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น

ปัจจุบันมีมาตรฐานสากลด้านการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งใช้เป็นบรรทัดฐานในหลายประเทศ คือ OECD Principles of Corporate Governance และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยในปี 2549 ได้เสนอหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้แก่บริษัทจดทะเบียน ซึ่งเทียบเคียงกับหลักการกำกับดูแลกิจการของ OECD ซึ่งต่อมาได้มีการปรับปรุงอีกครั้งในปี 2555 เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีของอาเซียน (ASEAN Corporate Governance Scorecard) โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 หมวด ดังนี้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น

หลักการ: ผู้ถือหุ้นมีสิทธิในความเป็นเจ้าของโดยควบคุมบริษัทผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนตนและมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัท บริษัทจึงควรส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิของตน

2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน

หลักการ: ผู้ถือหุ้นทุกราย ทั้งผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารและผู้ถือหุ้นที่ไม่เป็นผู้บริหาร รวมทั้งผู้ถือหุ้นต่างชาติ ควรได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันและเป็นธรรม ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยที่ถูกละเมิดสิทธิควรมีโอกาสได้รับการชดเชย

3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

หลักการ: ผู้มีส่วนได้เสียควรได้รับการดูแลจากบริษัทตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการควรพิจารณาให้มีกระบวนการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างความมั่นคง ความมั่นคงทางการเงินและความยั่งยืนของกิจการ

4. การเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส

หลักการ: คณะกรรมการควรดูแลให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ทั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่มีใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส ผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือ

5. ความรับผิดชอบของกรรมการ

หลักการ: คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้นและเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ

ดังนั้น จากการทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการย่อมส่งผลดีทั้งกับบริษัท และกับตลาดทุนโดยรวม นอกจากนี้ การประเมินการกำกับดูแลกิจการรายบริษัทจดทะเบียนโดยหน่วยงานภายในประเทศ จะช่วยทำให้เกิดพัฒนาการของบริษัทจดทะเบียนในปรับปรุงการกำกับดูแลกิจการให้เป็นมาตรฐานสากล เช่น โครงการการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียน (CGR) โดยสมาคมส่งเสริมกรรมการบริษัทไทย โครงการประเมินคุณภาพการจัดประชุมผู้ถือหุ้น โดยสมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย เป็นต้น

2.1.4 ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size)

พรบ.บริษัทมหาชนฯ กำหนดว่า กรรมการของบริษัทจำกัด (มหาชน) ต้องมีจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับของบริษัท ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 5 คน และจากรายงานของต่างประเทศ ไม่ปรากฏว่ามีการกล่าวถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับขนาดของกรรมการในลักษณะที่เป็น Code of Best Practice มีเพียงแต่ผลสำรวจข้อเท็จจริงของบริษัทมหาชน ซึ่งพบว่า คณะกรรมการของบริษัทมหาชนในสหรัฐอเมริกา มีจำนวนประมาณ 8-10 คน และให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า คณะกรรมการที่มีขนาดเล็กจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดีกว่า โดยปัจจัยสำคัญที่ควรคำนึงถึงน่าจะเป็นเรื่องการ Contribute Resource ของกรรมการแต่ละคนในการทำหน้าที่ของตนเองมากกว่าเรื่องขนาดของคณะกรรมการบริษัท

จากการสำรวจของบริษัทสอบบัญชีหนึ่งในกลุ่ม Big4 คือ บริษัท ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ จำกัด พบว่า ร้อยละ 58 ของบริษัทไทยที่ทำการสำรวจ มีจำนวนกรรมการมากกว่า 10 คน และร้อยละ 40 มีจำนวนกรรมการ 6-10 คน ซึ่งคณะทำงานเห็นว่า ขนาดของคณะกรรมการไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่จะเป็นข้อตัดสินความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของคณะกรรมการ แต่คณะกรรมการก็ไม่ควรมีขนาดใหญ่เกินไปนักเพราะอาจทำให้การบริหารงานของคณะกรรมการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2542)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายการคงค้างที่มีผลต่อคุณภาพกำไรของ Dechow and Dichev (2002) มุ่งศึกษาที่ความคลาดเคลื่อนของการประมาณการรายการคงค้าง (Errors in Estimating Accruals) โดยมีแนวคิดว่าการเลื่อนการรับรู้และการปรับปรุงกระแสเงินสด จะมีผลต่อรายการคงค้าง เนื่องจากหากมีความคลาดเคลื่อนในการประมาณการเกิดขึ้นก็จำเป็นต้องแก้ไขให้ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้จึงต้องทำผ่านรายการคงค้างในงวดอนาคต ซึ่งส่งผลต่อตัวเลขกำไรที่อาจมีความคลาดเคลื่อนด้วยเช่นกัน โดยผลการศึกษาพบว่าคุณภาพกำไรตามเกณฑ์คงค้างมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับกำไรที่มีเสถียรภาพ กล่าวคือ หากมีระดับรายการคงค้างที่สูงจะเป็นสัญญาณว่าคุณภาพกำไรที่ได้จะต่ำและไม่มีเสถียรภาพ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Richardson (2003) ที่ใช้การวัดคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างรวม (Total Accruals) พบว่า หากมีรายการคงค้างรวมสูง แสดงให้เห็นถึงกำไรที่มีคุณภาพต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sloan (1996) ที่ศึกษาราคาของหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ NYSE และ AMEX ว่าจะสะท้อนข้อมูลของกำไรในอนาคตได้หรือไม่ นั่นขึ้นอยู่กับรายการคงค้างและกระแสเงินสดที่เป็นองค์ประกอบของกำไรในปัจจุบันเพื่อประเมินกำไรในอนาคต พบว่า หากกำไรที่มีรายการคงค้างสูงจะมีเสถียรภาพต่ำกว่ากำไรที่มีองค์ประกอบของกระแสเงินสด

2.2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size) กับคุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

Fama and Jensen (1983) ระบุว่าหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของคณะกรรมการบริษัทคือการควบคุมต้นทุนตัวแทน (Agency Costs) ที่เกิดขึ้นจากการควบคุมผลประโยชน์ที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนกับผู้ถือหุ้น โดยงานวิจัยของ Jensen (1993) เชื่อว่าคณะกรรมการบริษัทที่มีขนาดเล็กมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกิจการได้ดีกว่าคณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่ เนื่องจากคณะกรรมการที่มีขนาดเล็กสามารถแสดงบทบาทในการบริหารที่ดีกว่าคณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Goodstein, Gautam, and Boeker (1994) ที่ว่าหากบริษัทมีขนาดคณะกรรมการบริษัทที่มีจำนวน 4-6 คน จะทำให้บริษัทสามารถตัดสินใจการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ได้อย่างเป็นเอกฉันท์ในเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากขนาดของคณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่มักประสบปัญหาเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างกรรมการอย่างมีอคติ (Lipton and Lorsch, 1992) ปัญหาดังกล่าวเกิดจากการติดต่อสื่อสารระหว่างกรรมการและ

การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของคณะกรรมการส่งผลให้เกิดปัญหาตัวแทน Yermack (1996) ดังนั้น คณะกรรมการบริษัทที่มีขนาดเล็กจึงสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าคณะกรรมการบริษัทขนาดใหญ่

แนวคิดทฤษฎี Resource dependence อธิบายว่าคณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่จะสามารถทำให้กิจการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ที่มีความจำเป็นต่อการบริหารงานได้มากกว่าคณะกรรมการที่มีขนาดเล็ก (Delton, Daily, Ellstrand, and Johnson, 1999) ดังนั้นกิจการที่มีคณะกรรมการขนาดใหญ่ทำให้กรรมการแต่ละคนมีส่วนร่วมในการสร้างมูลค่าให้แก่กิจการส่งผลให้กิจการมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี งานวิจัยของ Chtourou , Bedard , and Courteau (2001) และ Peasnell , Pope , and Young (2005) พบว่า คณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่มีความสัมพันธ์กับการตกแต่งกำไร (Earning management) ที่ลดลง เนื่องจากคณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่จะประกอบไปด้วยบุคลากรที่ประสบการณ์หลากหลายเมื่อคณะกรรมการมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันจะส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ต่อมาในงานวิจัยของ Chaganti and Mahajan (1985) และ Dalton, Daily, Ellstrand, and Johnson (1998) พบว่าหากบริษัทที่มีขนาดของคณะกรรมการขนาดใหญ่จะทำให้เกิดประโยชน์ด้านการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเนื่องจากกรรมการแต่ละบุคคลจะมีประสบการณ์ทำงานและความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน (Abdul and Mohamed, 2006) ทำให้มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการบริหารงานของบริษัท ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากขนาดคณะกรรมการบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีประสิทธิภาพสามารถช่วยป้องกันความล้มเหลวในการบริหารงานของบริษัท สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Zahra and Pearce, 1989) ที่ระบุว่าบริษัทที่มีขนาดของคณะกรรมการบริษัทขนาดใหญ่จะสามารถตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าบริษัทที่มีขนาดของคณะกรรมการบริษัทจำนวน 4-6 คน และส่งผลให้บริษัทมีคุณภาพกำไรที่เพิ่มขึ้น (Xie, Davidson, and DaDalt, 2003; Peasnell, Pope, and Young, 2005)

2.2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) กับคุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

Hashim and Devi (2008) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับคุณภาพกำไรในประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่า การดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพกำไร แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการอิสระกับคุณภาพกำไร

Houqe, Zijl, Dunstan and Karim (2010) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรทางบัญชีในประเทศบังคลาเทศ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 648 บริษัท และใช้ข้อมูลปี 2001-2006 ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการจะช่วยตรวจสอบรายงานทางการเงินของบริษัท ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อคุณภาพกำไรของบริษัท งานวิจัยนี้สามารถนำมาใช้กับตลาดทุน ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ในการออกแบบกลไกในการบริหารจัดการรายได้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการลงทุนในตลาดหุ้นที่มีประสิทธิภาพและช่วยคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ลงทุน

Shiri, Vaghfi, Soltani and Esmaeli (2012) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร ซีอีโอ ประธานหรือรองประธานกรรมการ และนักลงทุนสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการ กับคุณภาพกำไรของหลักทรัพย์ในประเทศอิหร่าน โดยวัดคุณภาพกำไรจาก คุณภาพของรายการคงค้าง (Accruals quality) คุณภาพของตัวเลขกำไรปีก่อนในการคาดคะเนกำไรปัจจุบัน (Persistence) และความสามารถในการคาดคะเนของตัวเลขกำไร (Predictability) จากผลการศึกษา พบว่า อัตราส่วนของคณะกรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร ซีอีโอ ประธานหรือรองประธานกรรมการ และนักลงทุนสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัท

Athanasakou and Olsson (2012) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและคุณภาพกำไร พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการและการจัดอันดับคุณภาพกำไร กล่าวคือ หากบริษัทมีโครงสร้างการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลต่อการบริหารกำไรที่นำไปสู่คุณภาพกำไรที่ดีขึ้น

Chaharsoughi and Rahman (2013) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนกรรมการที่เป็นอิสระ สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร และคุณภาพกำไรของหลักทรัพย์ในประเทศอิหร่าน การศึกษาความสัมพันธ์เหล่านี้ใช้ขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 114 บริษัท และใช้ข้อมูลปี 2008 - 2010 ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างสัดส่วนกรรมการที่เป็นอิสระ สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร และคุณภาพกำไร นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ทางสถิติเพิ่มเติม พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไร และพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างขนาดของบริษัทที่ใช้เป็นตัวแปรควบคุมกับคุณภาพกำไร จากงานวิจัยนี้จึงสามารถสรุปได้ว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะช่วยลดความแปรปรวนในการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพกำไรได้

Gaio and Raposo (2014) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพกำไรทั่วโลก ผลการวิจัยพบว่า ข้อบังคับของแต่ละประเทศมีความเกี่ยวข้องอย่างมากในการ

สร้างความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพกำไรของบริษัท โดยเฉพาะกับประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่มีการคุ้มครองนักลงทุนอย่างแข็งแกร่ง แสดงให้เห็นว่า หากบริษัทที่มีคุณภาพกำไรต่ำจำเป็นต้องเพิ่มระบบการกำกับดูแลที่ดีของบริษัท เพื่อลดความไม่สมดุลข้อมูลและลดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่มีมาก่อนหน้านี้ จึงเป็นที่มาของสมมติฐานงานวิจัย ดังนี้

H_i : ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” (Excellent) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

H_{ii} : ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีมาก” (Very Good) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

H_{iii} : ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดี” (Good) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

H_{iv} : ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CG) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

H_v : ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

- ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” (Excellent)
- ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีมาก” (Very Good)
- ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดี” (Good)
- ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CG)
- ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size)

ตัวแปรตาม

- คุณภาพกำไร (Earnings Quality)

ตัวแปรควบคุม

- ขนาดของบริษัท (Firm Size)
- อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt-to-Equity Ratio)
- บริษัทสอบบัญชี Big4 (Audit Firms)

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดทางการวิจัยและทดสอบสมมติฐานที่ตั้งขึ้น จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ได้มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา วิธีการวิจัย ตัวแบบ และสถิติที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เลือกในงานวิจัยครั้งนี้เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET100) และได้รับผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการจากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยในช่วงปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2558 ซึ่งมีคะแนนอยู่ในระดับ “ดีเลิศ” “ดีมาก” และ “ดี” ซึ่งถูกเปิดเผยไว้ในรายงาน Corporate Governance Report of Thai Listed Companies (CGR) โดยยกเว้น บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 บริษัท บริษัทที่ถูกเพิกถอนจำนวน 2 บริษัท และบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน 12 บริษัท จึงทำให้บริษัทกลุ่มตัวอย่างเหลือจำนวน 74 บริษัท ดังนี้

กลุ่มอุตสาหกรรม	SET 100	จำนวนบริษัท ในกลุ่ม อุตสาหกรรม ธุรกิจการเงิน	จำนวน บริษัทที่ถูก เพิกถอน	จำนวน บริษัทที่มี ข้อมูลไม่ ครบถ้วน	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง ทั้งหมด
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	8	-	-	3	5
2. เทคโนโลยี	11	-	-	1	10
3. ทรัพยากร	16	-	-	2	14
4. ธุรกิจการเงิน	12	12	-	-	-
5. บริการ	25	-	2	2	21
6. สินค้าอุตสาหกรรม	2	-	-	-	2
7. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	26	-	-	4	22
รวม	100	12	2	12	74

ที่มา: รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 100 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558

3.2 วิธีการวิจัย

3.2.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลผลการประเมินที่มีการเปิดเผยในรายงาน Corporate Governance Report of Thai Listed Companies (CGR) ประจำปี พ.ศ. 2558 โดยวัดจากการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557 ถึง 19 ตุลาคม พ.ศ. 2558 จากฐานข้อมูลออนไลน์ www.thai-iod.com ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในช่วงปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2558 จาก DATASTREAM และ SETSMAERT (SET Marketing Analysis and Reporting Tool)

3.2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.2.2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ผลการประเมินที่มีการเปิดเผยในรายงาน Corporate Governance Report of Thai Listed Companies (CGR) ประจำปี พ.ศ. 2558 และขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size)

- โดยแบ่งตามคะแนนจากผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ ดังนี้
  - ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” (Excellent)
  - ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีมาก” (Very Good)
  - ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดี” (Good)
- ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size)
  - วัดจาก จำนวนของคณะกรรมการบริษัทจากรายงานประจำปี

3.2.2.2 ตัวแปรตาม คือ คุณภาพกำไร (Earnings Quality)

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการวัดคุณภาพกำไรจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ ซึ่งมาจากแนวคิดที่ว่าคุณภาพกำไรมีที่มาจากความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิก่อนหักรายการพิเศษที่จัดทำตามหลักเกณฑ์คงค้างและกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่เป็นองค์ประกอบของกำไร (Schipper and Vencent, 2003) จึงทำให้กำไรทางบัญชีและกระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความแตกต่างกัน

ตามหลักเกณฑ์คงค้าง กำไรสุทธิของบริษัทประกอบด้วย กระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้าง หากกิจการจะทำการตกแต่งกำไรก็สามารถทำผ่านรายการคงค้าง เช่น รับรู้รายได้เพิ่มขึ้น และชะลอการรับรู้ค่าใช้จ่ายออกไป เพื่อให้กำไรงวดปัจจุบันเพิ่มขึ้นแต่กำไรในอนาคตอาจน้อยลง ประกอบกับงานวิจัยในอดีตนิยมใช้รายการคงค้างเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร เช่น Sloan (1996) Bradshaw, Richardson and Sloan (1999) และ Richardson (2003) ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงเลือกใช้ตัวแบบการคำนวณรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ ซึ่งมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{Total Accruals} = \text{Net Income} - \text{Cash Flows from Operating}$$

3.2.2.3 ตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของบริษัท (Firm Size) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt-to-Equity Ratio) และบริษัทสอบบัญชี Big4 (Audit Firms)

- ขนาดของบริษัท (Firm Size)

วัดจาก ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมของธุรกิจนั้นๆ ที่แสดงในงบดุล ณ วันสิ้นงวดบัญชี ขนาดของบริษัทถูกใช้โดย Ben Othman and Zéghal (2006) Bozec (2008) และ Zéghal, Chtourou, and Sellami (2011)

- อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt-to-Equity Ratio)

วัดจาก หนี้สินรวมถัวเฉลี่ย ณ วันสิ้นงวดบัญชี หารด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นรวมถัวเฉลี่ย ณ วันสิ้นงวดบัญชี อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นถูกใช้โดย DeFond and Jiambalvo (1994) Ben Othman and Zéghal (2006) และ Zéghal et al. (2011)

- บริษัทสอบบัญชี Big4 (Audit Firms)

โดยกำหนดตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) หากเป็น “Big4” ให้เท่ากับ 1 ถ้าไม่ใช่ให้เท่ากับ 0 ซึ่งบริษัทที่อยู่ในกลุ่ม Big 4 ได้แก่ PwC Deloitte Ernst & Young และ KPMG บริษัทสอบบัญชี Big4 ถูกใช้โดย Koh (2003) Van Tendeloo and Vanstraelen (2005) และ Zéghal et al., (2011)

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows และใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.4.1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

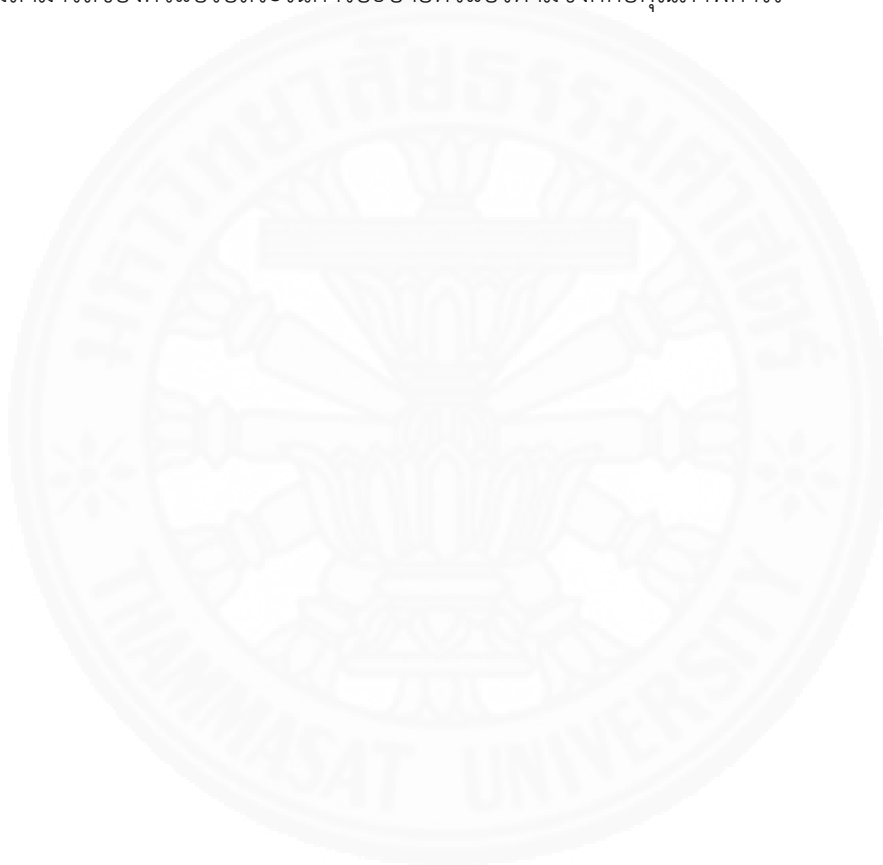
สถิติเชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในขั้นพื้นฐานของตัวแปรที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมเพื่อศึกษา โดยจะเป็นข้อมูลสรุปของ ค่าต่ำสุด (Minimum : Min) ค่าสูงสุด (Maximum : Max) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อให้เข้าใจในลักษณะของข้อมูลมากยิ่งขึ้น

3.4.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)

สถิติเชิงอนุมานเป็นสถิติที่ศึกษาจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแล้วนำผลการทดสอบอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรหรือค่าพารามิเตอร์ ซึ่งเป็นการทดสอบว่าข้อมูลที่รวบรวมมาสอดคล้องหรือขัดแย้งกับสมมติฐานทางสถิติที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยงานวิจัยนี้ใช้สถิติอนุมาน 2 ประเภทได้แก่ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient Analysis) หรือบางครั้งเรียกว่า สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการคำนวณค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) เพื่ออธิบายระดับความสัมพันธ์และทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ทำการศึกษา

การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระมากกว่าหนึ่งตัวและตัวแปรตามหนึ่งตัวเพื่อใช้เปรียบเทียบความสามารถของตัวแปรอิสระในการอธิบายตัวแปรตามซึ่งก็คือคุณภาพกำไร

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2558 ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในส่วนของสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานได้ดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยมีจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 74 ตัวอย่าง และสามารถอธิบายค่าต่ำสุด (Minimum : Min) ค่าสูงสุด (Maximum : Max) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อให้เข้าใจในลักษณะของข้อมูลมากยิ่งขึ้น สามารถอธิบายลักษณะของข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1

ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ตัวแปร	N	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
TAC	74	-273,348.19	23,626.01	-7,132.26	35,647.35
BOARD SIZE	74	6.00	18.00	11.41	2.78
SIZE	74	7.31	14.59	10.79	1.32
LEV	74	0.16	8.20	1.55	1.41

1. รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Total Accruals) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) ระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2558 มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ -7,132.26 ซึ่งบริษัทที่มีรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิสูงสุดเท่ากับ 23,626.01 และบริษัทที่มีรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิต่ำที่สุดเท่ากับ -273,348.19 ดังตารางที่ 4.1

2. ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) ระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2558 มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 11.41 ซึ่งบริษัทที่มีขนาดของคณะกรรมการบริษัทสูงที่สุดเท่ากับ 18.00 และบริษัทที่มีขนาดของคณะกรรมการบริษัทต่ำที่สุดเท่ากับ 6.00 ดังตารางที่ 4.1

3. ขนาดของบริษัท (Firm Size) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) ระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2558 มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 10.79 ซึ่งบริษัทที่มีขนาดของบริษัทสูงที่สุดเท่ากับ 14.59 และบริษัทที่มีขนาดของบริษัทต่ำที่สุดเท่ากับ 7.31 ดังตารางที่ 4.1

4. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E Ratio) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) ระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2558 มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.55 ซึ่งบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงที่สุดเท่ากับ 8.20 และบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำที่สุดเท่ากับ 0.16 ดังตารางที่ 4.1

4.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)

4.2.1 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Correlation Analysis)

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Correlation Analysis) โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทซึ่งสามารถอธิบายผลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.2

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

ตัวแปร	Excellent	Very Good	Good	CG	BOARD SIZE	SIZE	LEV	BIG4	TAC
Excellent	1								
Very Good	-.626**	1							
Good	-.426**	-.438**	1						
CG	.868**	-0.156	-.819**	1					
BOARD SIZE	0.128	-0.118	-0.010	0.087	1				
SIZE	.322**	-0.157	-0.188	.307**	.567**	1			
LEV	-0.120	0.073	0.053	-0.105	0.187	.357**	1		
BIG4	0.163	-0.107	-0.064	0.139	-0.067	0.122	-0.035	1	
TAC	-0.215	0.142	0.083	-0.182	-.264*	-.461**	-0.013	.335**	1

** มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับน้อยกว่า 0.01

* มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับน้อยกว่า 0.05

ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัท (TAC) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ -0.264 ในขณะที่ขนาดของบริษัท (Firm Size) และบริษัทสอบบัญชี Big4 (Audit Firms) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัท (TAC) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ -0.461 และ 0.335 ดังตารางที่ 4.2

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระระหว่างการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CG) กับ ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size) พบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยที่ขนาดของบริษัท (Firm Size) มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CG) มากที่สุดโดยมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ 0.307 รองลงมาคืออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E Ratio) กับขนาดของบริษัท (Firm Size) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ 0.357 และ ขนาดของบริษัท (Firm Size) มีความสัมพันธ์กับ

ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size) น้อยที่สุดที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ 0.567 ดังตารางที่ 4.2

4.2.2 การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐาน H₁ : ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” (Excellent) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

ตัวแบบ (Model) ที่ใช้ในการวิจัย :

$$TAC = \beta_0 + \beta_1 \text{Excellent} + \beta_2 \text{SIZE} + \beta_3 \text{LEV} + \beta_4 \text{BIG4}$$

โดยที่	TAC	คือ รายการคงค้างทั้งหมดของบริษัท
	Excellent	คือ ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ”
	SIZE	คือ ขนาดของบริษัท (คำนวณจากลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมของบริษัท [ln (Total Assets)])
	LEV	คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E Ratio)
	BIG4	คือ บริษัทสอบบัญชี Big4

ตารางที่ 4.3

ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” และคุณภาพกำไรของบริษัท

ตัวแปร	Coefficients	t	sig.
Excellent	-.084	-.824	.413
SIZE	-.553	-5.122	.000
LEV	.189	1.843	.070
BIG4	.423	4.504	.000
Adjusted R Square	.378		
F Statistic	12.090		
N	74		

**มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากการพิจารณาค่า Adjusted R-Square สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” กับคุณภาพกำไรของบริษัทพบว่าค่า

Adjusted R-Square เท่ากับ 0.378 ซึ่งมีความหมายว่า ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” สามารถอธิบายคุณภาพกำไรของบริษัทได้ร้อยละ 3.78 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า F เท่ากับ 12.090 ดังตารางที่ 4.3

จากการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” กับคุณภาพกำไรของบริษัท ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” กับคุณภาพกำไรของบริษัท โดยมีค่า Coefficient เท่ากับ -0.084 ค่า t เท่ากับ -0.824 และค่า sig. เท่ากับ 0.413

ผลการทดสอบสมมติฐาน H_{ii} : ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีมาก” (Very Good) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

ตัวแบบ (Model) ที่ใช้ในการวิจัย :

$$TAC = \beta_0 + \beta_1 \text{VeryGood} + \beta_2 \text{SIZE} + \beta_3 \text{LEV} + \beta_4 \text{BIG4}$$

โดยที่ TAC คือ รายการคงค้างทั้งหมดของบริษัท

VeryGood คือ ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีมาก”

SIZE คือ ขนาดของบริษัท (คำนวณจากลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมของบริษัท [ln (Total Assets)])

LEV คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E Ratio)

BIG4 คือ บริษัทสอบบัญชี Big4

ตารางที่ 4.4

ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีมาก” และคุณภาพกำไรของบริษัท

ตัวแปร	Coefficients	t	sig.
Very Good	.083	.877	.384
SIZE	-.570	-5.612	.000
LEV	.199	1.991	.050
BIG4	.421	4.497	.000
Adjusted R Square	.379		
F Statistic	12.127		
N	74		

**มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากการพิจารณาค่า Adjusted R-Square สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีมาก” กับคุณภาพกำไรของบริษัทพบว่าค่า

Adjusted R-Square เท่ากับ 0.379 ซึ่งมีความหมายว่า ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีมาก” สามารถอธิบายคุณภาพกำไรของบริษัทได้ร้อยละ 3.79 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า F เท่ากับ 12.127 ดังตารางที่ 4.4

จากการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีมาก” กับคุณภาพกำไรของบริษัท ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีมาก” กับคุณภาพกำไรของบริษัท โดยมีค่า Coefficient เท่ากับ 0.083 ค่า t เท่ากับ 0.877 และค่า sig. เท่ากับ 0.384

ผลการทดสอบสมมติฐาน H_{iii} : ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดี” (Good) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

ตัวแบบ (Model) ที่ใช้ในการวิจัย :

$$TAC = \beta_0 + \beta_1 \text{Good} + \beta_2 \text{SIZE} + \beta_3 \text{LEV} + \beta_4 \text{BIG4}$$

โดยที่	TAC	คือ รายการคงค้างทั้งหมดของบริษัท
	Good	คือ ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดี”
	SIZE	คือ ขนาดของบริษัท (คำนวณจากลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมของบริษัท [ln (Total Assets)])
	LEV	คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E Ratio)
	BIG4	คือ บริษัทสอบบัญชี Big4

ตารางที่ 4.5

ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดี” และคุณภาพกำไรของบริษัท

ตัวแปร	Coefficients	t	sig.
Good	-.013	-.132	.895
SIZE	-.589	-5.734	.000
LEV	.213	2.116	.038
BIG4	.414	4.411	.000
Adjusted R Square	.372		
F Statistic	11.811		
N	74		

**มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากการพิจารณาค่า Adjusted R-Square สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดี” กับคุณภาพกำไรของบริษัทพบว่าค่า

Adjusted R-Square เท่ากับ 0.372 ซึ่งมีความหมายว่า ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดี” สามารถอธิบายคุณภาพกำไรของบริษัทได้ร้อยละ 3.72 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า F เท่ากับ 11.811 ดังตารางที่ 4.5

จากการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดี” กับคุณภาพกำไรของบริษัท ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดี” กับคุณภาพกำไรของบริษัท โดยมีค่า Coefficient เท่ากับ -0.013 ค่า t เท่ากับ -0.132 และค่า sig. เท่ากับ 0.895

ผลการทดสอบสมมติฐาน H_{iv} : ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CG) มีความสัมพันธ์กับ
คุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

ตัวแบบ (Model) ที่ใช้ในการวิจัย :

$$TAC = \beta_0 + \beta_1 CG + \beta_2 SIZE + \beta_3 LEV + \beta_4 BIG4$$

โดยที่	TAC	คือ รายการคงค้างทั้งหมดของบริษัท
	CG	คือ ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ
	SIZE	คือ ขนาดของบริษัท (คำนวณจากลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมของ บริษัท [ln (Total Assets)])
	LEV	คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E Ratio)
	BIG4	คือ บริษัทสอบบัญชี Big4

ตารางที่ 4.6

ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแล
กิจการและคุณภาพกำไรของบริษัท

ตัวแปร	Coefficients	t	sig.
CG	-.044	-.436	.664
SIZE	-.570	-5.305	.000
LEV	.200	1.958	.054
BIG4	.418	4.444	.000
Adjusted R Square	.374		
F Statistic	11.884		
N	74		

**มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากการพิจารณาค่า Adjusted R-Square สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์
ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการกับคุณภาพกำไรของบริษัทพบว่าค่า Adjusted R-Square

เท่ากับ 0.374 ซึ่งมีความหมายว่า ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการสามารถอธิบายคุณภาพกำไรของบริษัทได้ร้อยละ 3.74 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า F เท่ากับ 11.884 ดังตารางที่ 4.6

จากการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการกับคุณภาพกำไรของบริษัท ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการกับคุณภาพกำไรของบริษัท โดยมีค่า Coefficient เท่ากับ -0.44 ค่า t เท่ากับ -0.436 และค่า sig. เท่ากับ 0.664

สาเหตุที่ผลการทดสอบไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการกับคุณภาพกำไรของบริษัท คาดว่าเกิดจากหลักเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการในประเทศไทยยังไม่ครอบคลุมและยังไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควรเมื่อเทียบกับหลักเกณฑ์ของต่างประเทศ เนื่องจากกฎหมาย และข้อบังคับการบริหารงานของประเทศไทยยังมีความแตกต่างกับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะกับประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่มีการคุ้มครองนักลงทุนอย่างแข็งแกร่ง (Gaió and Raposo, 2014) ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของบริษัท (Firm size) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E Ratio) และบริษัทสอบบัญชี Big4 (Audit Firms) พบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพกำไรของบริษัท จากผลวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaharsoughi and Rahman (2013) กล่าวคือ บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะช่วยลดความแปรปรวนในการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพกำไรได้ และยังพบว่า หากบริษัทที่ได้รับการตรวจสอบจากบริษัทสอบบัญชี Big4 มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัทเช่นกัน ดังตารางที่ 4.6

ผลการทดสอบสมมติฐาน H_4 : ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size) มีความสัมพันธ์กับ
คุณภาพกำไรของบริษัท (Earnings Quality)

ตัวแบบ (Model) ที่ใช้ในการวิจัย :

$$TAC = \beta_0 + \beta_1 \text{BOARD SIZE} + \beta_2 \text{SIZE} + \beta_3 \text{LEV} + \beta_4 \text{BIG4}$$

โดยที่ TAC คือ รายการคงค้างทั้งหมดของบริษัท

BOARD SIZE คือ ขนาดของคณะกรรมการบริษัท

SIZE คือ ขนาดของบริษัท (คำนวณจากลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมของ
บริษัท [ln (Total Assets)])

LEV คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E Ratio)

BIG4 คือ บริษัทสอบบัญชี Big4

ตารางที่ 4.7

ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัท และ
คุณภาพกำไรของบริษัท

ตัวแปร	Coefficients	t	sig.
Board Size	.086	.753	.454
SIZE	-.637	-5.281	.000
LEV	.214	2.150	.035
BIG4	.426	4.498	.000
Adjusted R Square	.377		
F Statistic	12.043		
N	74		

**มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากการพิจารณาค่า Adjusted R-Square สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์
ระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทพบว่าค่า Adjusted R-Square

เท่ากับ 0.377 ซึ่งมีความหมายว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัทสามารถอธิบายคุณภาพกำไรของบริษัทได้ร้อยละ 3.77 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า F เท่ากับ 12.043 ดังตารางที่ 4.7

จากการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัท กับคุณภาพกำไรของบริษัท ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัท โดยมีค่า Coefficient เท่ากับ 0.086 ค่า t เท่ากับ 0.753 และค่า sig. เท่ากับ 0.454

สาเหตุที่ผลการทดสอบไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัท เกิดจากแต่ละบริษัทมีประเภทอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันทำให้นโยบายการบริหารงานมีแนวทางที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลให้มีการกำหนดขนาดของกรรมการที่ไม่เท่ากัน ซึ่งการเลือกขนาดกรรมการที่เหมาะสมจะช่วยให้การทำงานของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพและสามารถเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้ถือหุ้น และนักลงทุน เนื่องจากคณะกรรมการบริษัทได้รับแต่งตั้งจากผู้ถือหุ้นเพื่อทำหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการและติดตามการทำงานของผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายของบริษัท ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของบริษัท (Firm size) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E Ratio) และบริษัทสอบบัญชี Big4 (Audit Firms) พบว่า ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพกำไรของบริษัท ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaharsoughi and Rahman (2013) กล่าวคือ บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะช่วยลดความแปรปรวนในการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพกำไรได้ และยังพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E Ratio) และบริษัทสอบบัญชี Big4 มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัทเช่นกัน ดังตารางที่ 4.7

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) ในระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2558 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคือผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” (Excellent) “ดีมาก” (Very Good) “ดี” (Good) และขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับตัวแปรตามคือคุณภาพกำไรของบริษัท โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยจะมีประโยชน์ต่อนักลงทุนที่จะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ต้องการลงทุนได้

จากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ค่า Adjusted R-Square จากสมการถดถอยเชิงพหุคูณมีค่าอยู่ระหว่าง 0.372 ถึง 0.379 จึงสามารถอธิบายได้ว่าผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” (Excellent) “ดีมาก” (Very Good) “ดี” (Good) และขนาดของคณะกรรมการบริษัทสามารถอธิบายคุณภาพกำไรของบริษัทได้ร้อยละ 3.72 ถึง ร้อยละ 3.79 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพกำไร ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” (Excellent) “ดีมาก” (Very Good) “ดี” (Good) และขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัท สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควบคุมกับคุณภาพกำไรของทุก Model นั้น พบว่า ขนาดของบริษัท (Firm size) มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพกำไรในทุก Model ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Qi and Tian (2012) กล่าวคือ บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะช่วยลดความแปรปรวนในการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพกำไรได้ ในขณะที่บริษัทสอบบัญชี Big4 (Audit Firms) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพกำไร

5.2 ข้อจำกัดงานวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์เพียงบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 เท่านั้น ดังนั้นการวิเคราะห์การวิจัยผลที่เกิดขึ้นจึงไม่สามารถอธิบายได้ครอบคลุมทุกบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.3 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

1. งานวิจัยฉบับนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) ในช่วงปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2558 ดังนั้นงานวิจัยในอนาคตควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น หรือ ขยายขอบเขตของระยะเวลาในการศึกษาให้ยาวนานขึ้น เพื่อให้ได้ผลวิจัยที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผู้วิจัยอาจจะศึกษาแยกเป็นรายอุตสาหกรรม เนื่องจากแต่ละอุตสาหกรรมมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงยังจะทำให้สามารถอธิบายผลครอบคลุมในส่วนอุตสาหกรรมที่งานวิจัยฉบับนี้ไม่ได้นำมาวิเคราะห์

รายการอ้างอิง

- Abdul Rahman, R., & Mohamed Ali, F. H. (2006). Board, audit committee, culture, and earnings management: Malaysian evidence. *Managerial Auditing Journal*, 21(7), 783-804.
- Athanasakou, V. & Olsson, P. (2012). Earnings quality and corporate governance. *Working paper*, London School of Economics and Duke University.
- Ben, Othman, H., & Zéghal, D. (2006). A study of earnings-management motives in the Anglo-American and Euro-Continental accounting models: The Canadian and French cases. *The International Journal of Accounting*, 41, 406–435.
- Bozec, Y. (2008). Concentration de l'actionnariat, séparation des droits de vote et des droits de propriété et gestion des bénéficiaires : Une étude empirique canadienne. *Canadian Journal of Administrative Sciences*, 25, 67-82
- Bradshaw, M., Richardson, S., & Sloan, R. (1999). Earnings quality and financial reporting credibility: An empirical investigation. *Working paper*, University of Michigan.
- Chaharsoughi, M. T., & Rahman, A. R. (2013). Corporate governance and earnings quality: The experience of listed companies in Iran. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 9(6), 790-797.
- Chaganti, R. S., & Mahajan, S. (1985). Corporate board size, composition, and corporate failures in retailing industry. *Journal of Management Studies*, 22(4), 400-417.
- Chtourou, S.M., Bedard, J., & Courteau, L. (2001). Corporate governance and earnings management. *Working paper*, University of Laval Canada.
- Dalton, D. R., Daily, C. M., Ellstrand, A. E., & Johnson, J. L. (1998). Meta-analytic reviews of board composition, leadership structure, and financial performance. *Strategic Management Journal*, 19(3), 269-290.
- Dalton, D. R., Daily, C. M., Ellstrand, A. E., & Johnson, J. L. (1999). Number of directors and financial performance: A meta-analysis. *Academy of Management Journal*, 42, 647-686.

- Dechow, P. M., & Dichev I. D. (2002). The Quality of Accruals and Earnings: The Role of Accrual Estimation Errors. *The Accounting Review*, 77, 35–59.
- DeFond, M. L., & Jiambalvo, J. (1994). Debt covenant violation and manipulation of accruals. *Journal of Accounting and Economics*, 17 (1/2), 145–176.
- Fama, E., & Jensen, M. (1983). Separation of ownership and control. *Journal of Law and Economics*, 26(2), 301-326.
- Gaio, C., & Raposo, C. C. (2014). Corporate Governance and Earnings Quality: International Evidence. *Journal of Accounting and Finance*, 14(3), 53.
- Goodstein, J., Gautam, K., & Boeker, W. (1994). The effect of board size and diversity on strategic change. *Strategic Management Journal*, 15(3), 241-250.
- Hashim, H. A., & Devi, S. (2008). Board characteristics, ownership structure and earnings quality: Malaysian evidence. *Research in Accounting in Emerging Economies*, 8, 97-123.
- Houqe, N., Zijl, T. V., Dunstan, K. L., & Karim, A. W. (2010). Does Corporate Governance affect Earnings Quality: Evidence from an Emerging Market. *Academy of Taiwan Business Management Review*, 7(3), 48-57
- Jensen, M. C. (1993). The modern industrial revolution, exit and the failure of internal control system. *Journal of Financial*, 48, 831–880.
- Jensen, M., & Meckling, W. (1976). Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3, 305–360.
- Koh, P-Sh. (2003). On the association between institutional ownership and aggressive corporate earnings management in Australia. *The British Accounting Review*, Vol 35, n°2, 105-128
- Lipton, M., & Lorsh, J. W. (1992). A modest proposal for improved corporate governance. *The Business Lawyer*, 48, 59-77.
- Peasnell, K. V., Pope, P. F., & Young, S. (2005). Board monitoring and earnings management: Do outside directors influence abnormal accruals? *Journal of Business Finance and Accounting*, 32, 1311-1346.
- Richardson, S. (2003). Earnings quality and short sellers. *Accounting Horizons*, 17, 49-61.

- Schipper, K. & Vincent, L. (2003). Earnings quality. *Accounting Horizons*, Annual, 97-111.
- Shiri, M., Vaghfi, H., Soltani, J., & Esmaeli, M. (2012). Corporate Governance and Earning Quality: Evidence from Iran. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 11 (6), 702-708.
- Sloan, R. G., (1996). Do Stock Prices Fully Reflect Information in Accruals and Cash Flows about Future Earnings? *The Accounting Review*, 71, 289-315.
- Van Tendeloo B., & Vanstraelen A. (2005). Earnings management under German GAAP versus IFRS. *European Accounting Review*, 14, 155–180.
- Xie, B., Davidson, W., & DaDalt, P. (2003). Earnings management and corporate governance: The role of the board and the audit committee. *Journal of Corporate Finance*, 9(3), 295-316.
- Yermack, D. (1996). Higher market valuation of companies with a small board of directors. *Journal of Financial Economics*, 40, 185-221.
- Zahra, S. and Pearce, J. (1989). Boards of directors and corporate financial performance: A review and integrative model. *Journal of Management*, 15, 291–244.
- Zéghal, D., Chtourou, S., & Sellami, Y. M. (2011). An Analysis of the Effect of Mandatory Adoption of IAS/IFRS on Earnings Management. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 20, 61-72.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET). (2555). หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน. สืบค้นจาก http://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/files/2013/CGPrinciple2012Thai-Eng.pdf
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2551). ทฤษฎีบรรษัทภิบาล. วารสารบริหารธุรกิจ, ปีที่ 31, ฉบับที่ 120 (ต.ค.-ธ.ค. 2551), 1-4.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2555). คณะกรรมการ : กลไกของบรรษัทภิบาล. วารสารบริหารธุรกิจ, ปีที่ 35, ฉบับที่ 136 (ต.ค.-ธ.ค. 2555), 1-3.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (SEC). (2542). การเสริมสร้าง Good Corporate Governance ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย. สืบค้นจาก <http://www.sec.or.th/TH/Documents/Information/ResearchesStudies/research042542.pdf>

ประวัติการศึกษา

ชื่อ	นางสาวนภพรรณ ลิ้มตั้ง
วันเดือนปีเกิด	28 กันยายน 2530
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2554: บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บัญชีอาวุโส ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน)
ประสบการณ์ทำงาน	2558 – ปัจจุบัน: เจ้าหน้าที่บัญชีอาวุโส ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) 2555 - 2558: เจ้าหน้าที่บัญชี ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)